

Ikt. sz.: KOB-41/15-4/2021.

KOB-12/2021. sz. ülés
(KOB-51/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Kulturális bizottságának**
2021. október 26-án, kedden, 10 óra 06 perckor
az Országház Klebelsberg Kunó gróf termében (főemelet 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény végrehajtásáról szóló T/17188. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján) (Vitához kapcsolódó bizottság)</i>	5
<i>A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvénynek a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működését illetően az uniós joggal való összhang megteremtése érdekében szükséges módosításáról szóló T/17161. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	6
<i>Dr. Szél Bernadett előterjesztése</i>	6
<i>Hozzászólások, észrevételek</i>	7
<i>Dr. Szél Bernadett reagálása</i>	9
<i>Határozathozatal</i>	10
<i>Beszámoló az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2020. évi tevékenységéről</i>	11
<i>Cseh Gergő Bendegúz kiegészítése</i>	11
<i>Kérdések, válaszok</i>	11
<i>Dr. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2020. évi tevékenységéről</i>	13
<i>Dr. Aáry-Tamás Lajos tájékoztatója</i>	13
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	14
<i>Dr. Aáry-Tamás Lajos reflexiói</i>	19
<i>Az ülés berekesztése</i>	25

Napirendi javaslat

1. A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (T/17188. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Vitához kapcsolódó bizottság)
Nemzetiségi napirendi pont!
Uniós napirendi pont!
2. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvénynek a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működését illetően az uniós joggal való összhang megteremtése érdekében szükséges módosításáról szóló törvényjavaslat (T/17161. szám)
(Dr. Szél Bernadett (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
3. Beszámoló az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2020. évi tevékenységéről

Előadó:
Cseh Gergő Bendegúz, az ABTL főigazgatója
4. Dr. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2020. évi tevékenységéről

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Pósan László (Fidesz), a bizottság elnöke

Dunai Mónika (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Dr. Hoppál Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Dr. Kállai Mária (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Ander Balázs (Jobbik), a bizottság alelnöke
 Kunhalmi Ágnes (MSZP), a bizottság alelnöke
 Kovács Sándor (Fidesz)
 Dr. Vinnai Győző (Fidesz)
 Földi László (KDNP)
 Arató Gergely (DK)
 Szabó Szabolcs (független)

Helyettesítési megbízást adott

Simon Róbert Balázs (Fidesz) Dr. Vinnai Győzőnek (Fidesz)
 Demeter Zoltán (Fidesz) Földi Lászlónak (KDNP)
 Dr. Hiller István (MSZP) Kunhalmi Ágnesnek (MSZP)
 Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig dr. Pósan Lászlónak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Takács Gabriella bizottsági főmunkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Orcsik Attila főosztályvezető (Pénzügyminisztérium)
 Dr. Szél Bernadett (független) országgyűlési képviselő
 Cseh Gergő Bendegúz főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok
 Történeti Levéltára)
 Dr. Aáry-Tamás Lajos, az oktatási jogok biztosa

Megjelentek

Novák Géza Attila osztályvezető (Pénzügyminisztérium)
 Tóth Eszter főigazgató-helyettes (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti
 Levéltára)
 Bikki István titkárságvezető (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti
 Levéltára)
 Skoda Judit Edit (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Szirmai Ágnes (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Rácz Remigia (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Szabó Margit Rebeka (Oktatási Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Gerencsérné dr. Bertha Veronika (Oktatási Jogok Biztosának
 Hivatala)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 06 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a mai bizottsági ülésen megjelent minden résztvevőt.

A jelenléti ív alapján megállapítom, hogy az ülés határozatképes.

Elsőként a napirendről kell döntenünk. Kérdezem, hogy ki az, aki egyetért a kiküldött napirenddel. Kérem, kézfelemeléssel jelezzék! (Szavazás.) Egyhangú, köszönöm szépen.

A Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény végrehajtásáról szóló T/17188. számú törvényjavaslat

(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján) (Vitához kapcsolódó bizottság)

Akkor soron következik a Magyarország 2020. évi központi költségvetéséről szóló 2019. évi LXXI. törvény végrehajtásáról szóló T/17188. számú törvényjavaslat részletes vitájának kapcsolódó bizottságként történő lefolytatása.

E rendelkezéssel megnyitom a részletes vita első szakaszát, azaz a törvényjavaslatnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott szempontok szerinti vizsgálatát.

Köszöntöm az előterjesztő képviselőjében Orcsik Attila főosztályvezető urat, munkatársát, és kérdezem, hogy ebben a szakaszban kíván-e hozzászólni.

ORCSIK ATTILA főosztályvezető (Pénzügyminisztérium): Igen. Tisztelettel köszöntöm én is a bizottságot. Az előterjesztő nevében nyilatkozni szeretnék, hogy a törvénytervezet megfelel az Alaptörvényből eredő tartalmi és formai követelményeknek, illeszkedik a jogrendszer egységébe, megfelel a nemzetközi jogból és az európai uniós jogból eredő kötelezettségeknek, valamint megfelel a jogalkotás szakmai követelményeinek. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A bizottság tagjai közül kíván-e valaki hozzászólni? (Senki sem jelentkezik.) Ilyet nem látok.

Tájékoztatom a bizottság tagjait, hogy a bizottságnak a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglaltakkal kapcsolatos megállapításait a bizottsági jelentés tartalmazza, így erről döntenünk kell.

Támogatja-e a bizottság, hogy a törvényjavaslat megfelel a határozati házsabály 44. § (1) bekezdésében foglaltaknak? Aki ezzel egyetért, kérem, az kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) 9 igen. Ki nem támogatta? (Senki sem jelentkezik.) Tartózkodás? (Szavazás.) 2 tartózkodással a bizottság támogatta.

A részletes vita ezen szakaszát lezárom.

Áttérünk a következő szakaszra. Tájékoztatom a bizottságot, hogy a törvényjavaslatához nem érkezett módosító javaslat, így az utolsó szakaszban döntenünk kell a részletes vita lezárásáról.

Kérdezem, hogy ki támogatja a vita lezárását. Aki igen, az kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) 9 igen. Ki nem? (Senki sem jelentkezik.) Tartózkodás? (Szavazás.) 2 tartózkodással a bizottság támogatta a részletes vita lezárását.

Végül a részletes vitáról szóló jelentés elfogadására teszek javaslatot. Aki ezt a javaslatot támogatja, kérem, az kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) 9 igen. Ki nem?

(*Senki sem jelentkezik.*) Tartózkodás? (*Szavazás.*) 2 tartózkodással a bizottság elfogadta a részletes vitáról szóló jelentést.

Köszönöm szépen főosztályvezető úrnak, munkatársának a jelenlétet, remélem, hogy nem merítettük ki önöket hosszas kérdéseinkkel. További szép napot, jó munkát kívánok! (*Orcsik Attila és Novák Géza Attila távoznak az ülésről.*)

**A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvénynek a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működését illetően az uniós joggal való összhang megteremtése érdekében szükséges módosításáról szóló T/17161. számú törvényjavaslat
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)**

Áttérünk ezennel az ülés 2. napirendi pontjára. Soron következik a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvénynek a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működését illetően az uniós joggal való összhang megteremtése érdekében szükséges módosításáról szóló T/17161. számú, dr. Szél Bernadett képviselő asszony önálló indítványának tárgysorozatba-vételi vitája.

Köszöntöm képviselő asszonyt, és megadom a szót mint előterjesztőnek. Parancsoljon!

Dr. Szél Bernadett előterjesztése

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Köszönöm, hogy lehetőséget kapok arra, hogy ismertessem ezt a javaslatomat, amelyet azért is tartok nagyon fontosnak, mert nemzetközi tapasztalatokat szereztem annak érdekében, hogy ez a javaslat maradéktalan minőségben és szövegösszefüggésben tudjon bekerülni a magyar parlament elé. Jelenleg a szakbizottságnál tartunk, sok illúzióm nincsen, mégis fontosnak tartom, hogy a CEU ügyét elvigyük a végsőkéig. Azt gondolom, itt egy olyan hátrány érte a magyar lakosságot és a magyar ifjúságot, aminek a megszüntetésére ellenzéki képviselőként kötelességem a végsőkéig küzdeni.

Ez a javaslat konkrétan arról szól, hogy a lex CEU maradékát is végre kigyomláljuk a magyar jogrendszerből, merthogy európai bírósági döntés is van arról, hogy nem felelt meg a kormány által egyéni képviselői indítvány formájában beterjesztett törvényjavaslat az európai jogrendnek.

Levelezést folytattam a bajor művészetért és tudományért felelős miniszterrel, akitől megtudtam, hogy ők sohasem alkalmazták a gyakorlatban azt a bajor szabályt, amelyre a magyar kormány úgy hivatkozott, mint, idézem, „más európai országban már bevált szabályozás”. Sőt, szeretném önöknek azt is elmondani, hogy Bajorországban módosítani fogják tartományi szinten ezt a törvényt, éppen az Európai Unió Bíróságának a lex CEU ügyében hozott ítélete alapján.

Ugye, tavaly október 6-án, kicsit több mint egy éve, de több mint három évvel a lex CEU elfogadása után született meg az az uniós bírósági ítélet, amely egyértelműen kimondta, hogy a külföldi felsőoktatási intézmények magyarországi működésére vonatkozó szabályok európai és más nemzetközi jogba ütköznek; ez tehát egy európai bírósági ítéletnek a konklúziója. Aztán módosította a kormány a magyar törvényt, de szándékosan úgy tették ezt meg, hogy továbbra se tegye lehetővé a CEU magyarországi működését. Ezt úgy tudta a kormány megcsinálni, hogy a bajor felsőoktatási törvényből kivettek egy olyan szabályt, amely kétoldalú nemzetközi szerződéshez köti a külföldi egyetemek működését. Ezért kerestem meg a bajor minisztert, hogy megtudjam, ők milyen megfontolásból alkalmazzák ezt a jogszabályt, vagy egyáltalán alkalmazzák-e, tehát volt-e erre egyáltalán példa a tartomány életében, hogy ezt alkalmazzák.

Egy nagyon részletes levelet kaptam, amit a Facebook-oldalamon egyébként közzé is tettem; a lényege az, hogy soha nem is alkalmazták, és mivel a bíróság ezt a döntést hozta, ezért még módosítani is fogják. Tehát látható a két jogrendszernek az érzékenysége és a reakciója az Európai Bíróság ítéletére: a magyar kormány azt gondolja, hogy ez teljesen rendben van, a bajor viszont azt mondja, hogy ők értik, és innentől kezdve megváltoztatják ezt a jogszabályt, és nem akarják egy ilyen kétoldalú megegyezéshez kötni egy külföldi egyetem tartományi szintű működését. Ugyanis pontosan ez volt az uniós ítélet lényege, hogy nem lehet önkényes politikai feltételeket támasztani külföldi intézmények működése elé egyetlen európai uniós országban sem, és a nemzetközi jog alapján garantálni kell a felsőoktatási szolgáltatásnyújtás és letelepedés szabadságát. *(Kunhalmi Ágnes megérkezik az ülésre.)*

A törvényjavaslatom pontosan ennek az európai bírósági ítéletnek szerez érvényt, és minden, a szolgáltatásnyújtás és letelepedés szabadságáról szóló egyezményben részes államban elismert felsőoktatási intézmény működését lehetővé teszi Magyarországon abban az esetben, hogyha a székhelye szerinti államban államilag elismert képzést nyújt.

Én politikailag ezt a kérdést úgy látom, hogy a CEU elüldözése, ami a mai napig egy kezeletlen seb a magyar jogállamiságon, ez az elmúlt időszak egyik legártóbb döntése. És én azt is tudom, hogy ez a mostani törvénymódosítás konkrétan a CEU számára már késői döntés, de azt gondolom, soha nem késő helyreállítani a jogállamiságot. *(Dr. Hoppál Péter megérkezik az ülésre.)* Ezt minden bizonnyal meg fogjuk tenni, a magyar nép hathatós segítségével, de azt gondolom, hogy addig is minden létező vitát le kell folytatnunk a jelenlegi felállás szerinti magyar parlamentben annak érdekében, hogy világosan lásson a lehető legtöbb ember azzal kapcsolatban, hogy itt milyen jogszabályok milyen módon szabályozzák egyetemek működését, és milyen reakciókat tudnak erre adni pártok, illetve képviselők akár Magyarországon, a két politikai térfelel vagy akár Bajorországban.

Köszönöm, hogy meghallgattak. Állók a kérdések elébe.

Hozzászólások, észrevételek

ELNÖK: Köszönjük szépen. Kíván-e a bizottság tagjai közül bárki hozzászólni? *(Jelzésre:)* Vinnai képviselő úr, parancsoljon!

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottsági Tagok! Tisztelt Képviselőtársam! A kronológia kedvéért néhány dolgot szeretnék elmondani, hogyan is szabályoztuk a felsőoktatási törvényben, a 2011. évi CCIV. törvényben a külföldi felsőoktatási intézmények helyzetét, azért, mert már akkor is képviselő volt, amikor 2017-ben módosítottuk a felsőoktatási törvényt, és kimondtuk, hogy Magyarországon külföldi intézmény akkor működhet, ha a magyar kormány a külföldi intézmény államával van szerződése, vagy ténylegesen a külföldi felsőoktatási intézmény székhelye szerinti országban működik, és ott tényleges felsőoktatási képzést folytat, tehát magyarul, diplomákat bocsát ki. Na most, ezt a CEU nem teljesítette.

Igaza van képviselőtársamnak, Szél Bernadettnek, hogy 2020. október 6-án, ha jól emlékszem - csak azért mondom, hogy október 6-án, a nemzeti gyásznapon -, kaptuk meg az Európai Unió Bíróságának döntését, és a kormány azonnal jelezte, hogy elkötelezett az ítéletben foglaltak megfelelő módosítására. Ezért el is indult egy módosítás, előbb a kormány döntött arról, hogy a bajor szabályozást vesszük át változtatás nélkül, utána pedig 2021. május 18-án a parlament elfogadta az Nft. módosításáról szóló törvény tervezetét.

Ez csak a kronológia, szeretném utána a véleményemet is elmondani, mert ha minden egyetem vagy több tucat egyetem megfelel ennek a szabályozásnak, csak egyedül, mondjuk ki, a Soros-egyetem nem felel meg, és nem is törekszik erre, ehelyett egy nemzetközi kampányt indít a magyar szabályozás ellen, akkor én azt nem tudom másként értékelni, mint hogy egy olyan akciót folytatnak, amelynek politikai okai vannak. Tehát nem a felsőoktatáshoz, nem a diplomához, nem a diplomakibocsátáshoz van köze, hanem egy politikai akciót folytatnak Magyarország ellen, politikai okokból, a pártatlanság követelményeit megsértve.

És, kedves előterjesztő képviselőtársam, ha valami úgy működik, mint egy egyetem, úgy néz ki, mint egy egyetem, akkor az minden bizonnyal egy egyetem. A feltételeket a Soros-egyetem nem tudta teljesíteni, és láthatóan érzékenyen érintette, hogy mi bezártuk azt a kiskaput, amit Magyar Bálint idején, volt liberális-szocialista oktatási miniszter - emlékszem, láttam azt a levelet, amely indokolatlan versenylőnyt nyújtott az egyetemnek. *(Arató Gergely megérkezik az ülésre.)*

Képviselőtársam az mondja, hogy elüldöztük az egyetemet. Néhány számot ideírtam magamnak, hogy a CEU-n jelenleg 556 ember tanul, ha felmegyünk a CEU honlapjára, ott az látható, hogy 22 tanszékből 17 budapesti címmel van bejelentve, 14 kutatóintézetből 10 Budapesten működik. Ezeket nem mi állítjuk, a CEU honlapjáról vettem. És az egyetem könyvtára is itt van, a doktori iskolája is itt van. Az elüldözöttség ellenére meglepően budapestinek tűnik továbbra is a CEU.

Úgyhogy én azt gondolom, hogy ez a szabályozás, amely a célokkal összhangban van, és amelyre Szél Bernadett hivatkozott, hogy a bajor fél meg akarja ezt változtatni - úgy tudom, még nem elfogadott törvényről van szó. És én is utánanéztam, úgy tűnik, hogy Bajorországban a törvénynek egy általános, átfogó reformja, tehát nem tudjuk pontosan, hogy ez hogyan fog történni, mi lesz ennek a tartalma. Mi tartjuk magunkat ahhoz, hogy a szabályokat be kell tartani még a Soros-egyetemnek is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólási szándék? *(Jelzésre:)* Szabó Szabolcs! Bocsánat, csak annyit hadd mondjak még az előterjesztőnek, hogy összegyűjtjük a képviselői kérdéseket, és ön tud rá válaszolni. *(Dr. Szél Bernadett: De muszáj, mert szívesen reagálnék Vinnai...)* Igen, de megvárjuk, hogy milyen kérdések vannak, és ön a végén tud mindegyikre természetesen reagálni, ahogyan korábban is minden ülésünkön ezt a gyakorlatot követtük. Szabó Szabolcs képviselő úr, parancsoljon!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen a szót. Csak hogy pontos legyen a kronológia, én is néhány információt hozzátennék ahhoz, amit Vinnai képviselőtársam mondott. Értelemszerűen a CEU azért nem felelt meg annak a törvénynek, mert a CEU-ra szabták, hogy csak és kizárólag ő ne feleljen meg ennek a törvénynek. Ki volt az találva, minden egyes szava pont arra volt kihegyezve, hogy csak és kizárólag a CEU ne feleljen meg.

Az ottani campusszal, amit aztán létrehozott a CEU, az volt a probléma, hogy a kormánynak esze ágában nem volt az illetékes szövetségi állam vezetésével nemzetközi szerződést aláírni, az illetékes amerikai hatóság igazolását, miszerint ott felsőoktatási tevékenységet folytat, amit kiadott az illetékes amerikai hatóság, azt meg nem fogadták el, pedig kiadták ezt az igazolást. Ezt nekem is megmutatták egyébként, tehát szó szerint le van írva, hogy ők igazolják, hogy ott felsőoktatási tevékenység folyik.

Ami meg a költözést illeti, az egy ilyen álszent dolog sok szempontból. Nyilván, most hivatkozhatnék arra, hogy egy egyetem költözése nem annyira egyszerű. Például amikor az ELTE, illetve a jogelődje Budapestre költözött, amit akkor még nem is

Budapestnek hívtak, ugye, Nagyszombatról, akkor, ha én jól emlékszem, két évig nem működött az egyetem. Tehát mi azt mondjuk magunkról, hogy az ország legrégebb óta folyamatosan működő egyeteme, de ebben volt két kivétel: a költözés miatt két év, meg ha jól emlékszem, a második világháború végén egy év, ami kiesett, de jogi értelemben folyamatos volt a működés.

Itt meg arról van szó a CEU esetében, hogy az amerikai diplomát adó képzést vitték el értelemszerűen, tehát maga a CEU igenis elköltözött, és ez tény, ezt kár lenne tagadni. Ettől jogi értelemben különbözik a Közép-európai Egyetem, mert jogilag az két külön intézmény, de ezt tudja képviselő úr is, hiszen pont erre hivatkoztak, amikor még az eredeti törvényjavaslatot a Fidesz áttolta a parlamenten, mondván, hogy itt milyen galád dolog történik, hogy két diplomát adnak, versenyelőnybe kerül és a többi. Csak jelzem, egyébként a Fudan pont ugyanezt fogja csinálni, ha idehozzák, ott is ugyanez fog történni takkra.

Csak a történelmi hűség kedvéért gondoltam, hogy akkor ezeket a kiegészítéseket megteszem. Értelemszerűen támogatni fogom az előterjesztés tárgysorozatba vételét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. További képviselői hozzászólás? *(Senki sem jelentkezik.)*
Ilyet nem látok.

Akkor egyetlen megjegyzést szeretnék csak tenni az előterjesztéshez. Azt, hogy hol, mikor, milyen jogalkotási szándék fogalmazódik meg, természetesen lehet respektálni, de mindaddig, amíg az nem ölt konkrét formát, magyarán nincs elfogadott jogszabály, az a kiindulópont, ami jelenleg van; ezt csak arra mondom, hogy a bajor szabályozás jelenleg hatályban van. Hogy hogyan fogják változtatni vagy hogyan nem fogják változtatni, mikor teszik és mikor nem teszik, az nyilván a bajorok ügye, akkor megint ráér bárki megnézni, hogy az az új szabályozás mit tartalmaz, a jelenlegi szabályozás viszont hatályban van. Ezt csak egyszerű észrevételként mondom. Mivel ez hatályban van, és az Európai Unióban eddig jogi értelemben semmilyen fórum nem kifogásolta, hogy ez a bajor szabályozás ilyen, olyan, amolyan módon valamiféle hátrányt biztosítana egyik, másik vagy harmadik intézménynek, ilyen szempontból az a magyar szándék, hogy ezt vette figyelembe, ezt ültette át a magyar joggyakorlatba, jogi értelemben nem lehet kifogásolható. Még egyszer mondom: mindaddig, amíg azzal kapcsolatban ezt valami bíróság ki nem mondja, legalábbis a jogbiztonság és a jogelv érvényesülése ezt tartalmazza.

A képviselő asszonynak megadatik a szó természetesen, hogy a felvetésekre válaszoljon. Tessék parancsolni!

Dr. Szél Bernadett reagálása

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Hát, három dolgot szeretnék mondani. Az egyik az, hogy én értem, hogy önöknek a kínai kommunista egyetem sokkal szimpatikusabb, mint egy demokratikus és a jogállamiságot tiszteletben tartó egyetem működése, és én értem, hogy a Fialat Demokraták Szövetsége most már a Kínai Kommunista Pártnak a legbuzgóbb európai szövetségese lett, de őszintén sajnálom. Őszintén sajnálom! Az önök szájából az a szó, hogy jogérzékenység meg jogállami demokrácia, már nem úgy hangzik, mint ahogy régen hangzott, ezt is őszintén sajnálom, és ezt nem is életkori kérdésnek tekintem, hanem sokkal inkább egy alapvető világnézeti kérdésnek.

Mindazonáltal a köztünk lévő ideológiai különbségeket figyelembe nem véve is azt tudom mondani, hogy nem tudtak választ adni arra a kérdésre, hogy miért nem hajlandóak megváltoztatni úgy a magyar jogszabályokat, ahogy egy európai bírósági ítéletből is kiviláglik, hogy változtatni kellene. Önkéntes joggyakorlásra ad lehetőséget

a magyar kormány számára az a fajta szabályozás, amely ma Magyarországon van. A napnál is világosabb, hogy egy valóban jogállam, egy német jogállam valóban jogállamiságra törekvő tartománya abszolút értette az Európai Bíróság szándékát, ami azt tükrözi, hogy nem lehet önkényes politikai döntésnek alávetni egy egyetem működését. Ők elkezdtek megváltoztatni ezt a szabályt, a miniszter nekem feketén-fehéren leírta.

Sokkal hosszabb és sokkal kulturáltabb levelet írt, mint ahogy a magyar miniszterek szoktak egyébként nekem írni - ezt tekintsek nyugodtan kritikának -, ugyanis képesek voltak önreflexióra, és képesek voltak tárgyilagos felvilágosítást adni az ő jogalkotási szándékaikról. Egyébként nyugodtan mutassák meg Kásler miniszter úrnak. Ő mikor írt ilyen egzakt, kulturált levelet a magyar ellenzéki képviselőknek? Nem tapasztalom ezt a kommunikációt. Nagy szégyen az, hogy egy magyar országgyűlési képviselő külföldről korrektebb levelet kap, mint a saját országa miniszterétől. És ők elindították azt a jogalkotást, amit Magyarországon nem is biztos, hogy értenek, hogy mit kellene csinálni ahhoz, hogy végre megfeleljenek a nemzetközi normáknak. Ezt is tekintsek nyugodtan kritikának.

Én viszont azt tudom önöknek mondani, hogy vannak itt még ebben az országban olyan emberek és olyan képviselők, akik pontosan tudják, hogy a politikai önkény soha nem vezethet erős Magyarországhoz, és emlékszünk arra is, amit Széchenyitől megtanultunk, hogy egy ország ereje a kiművelt emberfők sokaságában rejlik. Én borzasztóan sajnálom, hogy ezt az országot önök megfosztották ennek az egyetemenek a lehetőségeitől. Sajnos, ilyen szempontból az Osztrák-Magyar Monarchia már nem működik, és a Bécsben székelő CEU már nem képezi semmilyen módon sem Magyarország részét, abból nagyon keveset tudunk profitálni.

Úgyhogy innentől elkezdve azt tudom mondani, hogy a magyaroknak kell Bécsbe menni ismételtén azért, ha arra a tudásra szert akarnak tenni, ami a CEU-n megadatik, viszont én mindent meg fogok tenni annak érdekében, hogy a világranglistákon is előkelő helyen szereplő egyetem - nevezhetik felőlem önök hupikék egyetemenek, Soros-egyetemenek és Marsról jött egyetemenek, bárminek -, a CEU visszakerüljön Magyarországra, és a magyar fiatalok és a kevésbé fiatalok is élvezhessék ennek az egyetemenek a tevékenységét, mert meggyőződésem az, hogy ezt az országot nem megfosztani kell a felsőoktatástól, és nem kiszervezni kell meg elüldözni kell azt, hanem a lehető legtöbb fiatalnak és kevésbé fiatalnak lehetőséget kell adni, hogy a lehető legkorszerűbb oktatást tudja birtokba venni.

Ez a javaslat ezért íródott meg. Értem, hogy önök nem tartják ezt szokványos megoldásnak, hogy írtam egy bajor miniszternek, de meg kell hogy mondjam önöknek, sokkal kulturáltabb választ kaptam és sokkal tényszerűbbet, mint azoktól a miniszterektől, akiket önök küldtek a magyar kormányba.

ELNÖK: Ha jól érzekelem, befejezte, képviselő asszony.

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Abszolút jól érzekeli.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! A szavazás következik. Előljáróban csak annyit hadd említsek meg, hogy valószínűleg összekeverte a minisztereket, Palkovics László felel a felsőoktatásért, nem Kásler Miklós, de ez csak egy kis, apró elszólás.

Tisztelt Bizottság! A javaslatról kell döntenünk. Ki az, aki támogatja Szél Bernadett képviselő asszony T/17161. számon benyújtott önálló indítványát? Aki

támogatja, az kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* 5 igen. Ki az, aki nem támogatja? *(Szavazás.)* 9 nemmel a bizottság nem támogatta.

Köszönöm szépen, hogy eljött, és elmondta az előterjesztését. *(Dr. Szél Bernadett: Élmény volt!)*

Beszámoló az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2020. évi tevékenységéről

Következik a 3. napirendi pont: beszámoló az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára 2020. évi tevékenységéről.

Köszöntöm, és egyúttal megadom a szót Cseh Gergő Bendegúznak, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatójának, hogy a kiküldött beszámolót, amennyiben szükségét érzi, szóban kiegészítse, néhány gondolatot hozzáfűzön, ami esetleg az írásos beszámolóban nem kapott helyet. Természetesen köszöntöm munkatársait, Tóth Eszter főigazgató-helyettest is és Bikki István titkárságvezető urat.

Főigazgató úr, tessék parancsolni, ha úgy érzi, hogy kíván szólni.

Cseh Gergő Bendegúz kiegészítése

CSEH GERGŐ BENDEGÚZ főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára): Elnök Úr! Képviselő Asszonyok, Képviselő Urak! Köszönjük szépen a meghívást. Megpróbáltunk mindent leírni a beszámolóinkban, a legapróbb részletekig kitértünk mindenre. Ha szabad, egy rövid mondatban összefoglalnám a 2020. évi jelentésüket.

Ez egy pandémia sújtotta év volt, ennek ellenére a levéltár munkatársai hatalmas energiát fektettek abba, hogy egyrészt fenntartsák az összes szolgáltatást, amit a levéltár nyújt mind az állampolgárok, mind a kutatók részére, megkímélik az ügyfeleket és a kutatók egészségi állapotát és persze a saját munkatársaink egészségi állapotát, és közben olyan stratégiai változtatásokat hajtsunk végre, amelyek egy sokkal korszerűbb, modernebb és szélesebb körben megismerhető levéltárhoz vezetnek. Ezt próbáltuk összefoglalni ebben a beszámolóban, remélem, hogy ez az üzenet átment. Szívesen válaszolunk a kérdésekre, ha vannak. Köszönjük.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót a bizottság tagjainak, amennyiben van kérdésük, észrevételük, megjegyzésük. *(Jelzésre:)* Arató képviselő úr, parancsoljon!

Kérdések, válaszok

ARATÓ GERGELY (DK): Egyetlen rövid kérdésem lenne, hogy amennyiben az Országgyűlés úgy döntene, ami már régóta aktuális lenne, hogy teljes nyilvánosságot biztosít az ügynökaktáknak, akkor a levéltár mennyi idő alatt tudna felkészülni ennek az igénynek a kiszolgálására.

ELNÖK: Köszönöm. További kérdés? Összegyűjtjük, főigazgató úr, és egyben tud válaszolni. Észrevétel? *(Nem érkezik jelzés.)* Ha megengedi, akkor én mondom egy nagyon rövidet. Én alapvetően nem kérdést tennék fel, hanem észrevételt mondanék. Azt kell mondanom, hogy igen imponáló. Én azt a részét néztem meg elsősorban, ami a tudományos tevékenységet mutatja. Tehát ez a levéltár, az látszik a beszámolóból, látszik a tevékenységéből, hogy nem egyszerűen raktároz, archivál iratokat, meg azoknak nyilván az állagmegóvásáról gondoskodik, hanem egyúttal a tudományos igényű feldolgozását is, bocsánat a kifejezésért, de nagy elánnal és nagy energiákkal végzik. Néztem itt a publikációs jegyzéket, azért az egy évre vonatkoztatva igen

imponáló, főleg úgy, hogy ezekben monográfiák is szerepelnek, illetve relatíve nagy számban idegen nyelvű publikációk is, és az idegen nyelvű publikáció alatt nemcsak az angol és a német, tehát a nagyobb világnyelvet kell érteni, hanem van benne román meg ha jól láttam, akkor szlovák nyelvű tanulmány is, ami egyúttal azt is mutatja, hogy nyilván a környező országok levéltáraiban szintén lehetnek olyan adatok, ami nekünk érdekes, ahogy itt is lehetnek olyan információk, amelyek számukra érdekesek. Ez tulajdonképpen a határokon átnyúló, szomszédsági kapcsolatokból fakadó egymásrautaltságot is mutatja. Én nagyon örülök, hogy ebbe az irányba is elmozdul a levéltár. Meg annak is, hogy van egy olyan csapat, talán azt lehet mondani, hogy van egy olyan magja, amely elég régóta itt dolgozik, és abszolút a szívét-lelkét beleadja. És arra pedig - és ez már csak egy szubjektív észrevétel - különösen büszke vagyok, hogy ebben a csapatban van két olyan ember is, akit volt módom ismerni még a Debreceni Egyetemről. Távolról is üdvözlöm őket. Köszönjük szépen a munkájukat.

Ha nincs további kérdés vagy észrevétel... *(Nem érkezik jelzés.)*, akkor megadom a szót a főigazgató úrnak. Tessék parancsolni!

CSEH GERGŐ BENDEGÚZ főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára): Akkor visszafelé menve: köszönjük szépen a dicséretet. Valóban, elég sok energiát fordítunk arra is, hogy a társintézményeinkkel Közép-Európában egyre szorosabb kapcsolatot építsünk ki. Van is egy ilyen úgynevezett network, ami ebben a szakmában furcsán hangzik, hálózatként nevezzük magunkat kicsit önironikusan. *(Derültség.)* A jelentésben is látszik, hogy például a román társszervtől évente több mint százezer oldal digitális másolatot hozunk át, ami magyar vonatkozású, egyrészt az erdélyi magyar kisebbségre vonatkozóan, illetve Magyarországra úgy általában. De hasonlóan erősek a német, lengyel kapcsolataink, és Szlovákiában is nagyon erősek a kapcsolataink. Úgyhogy csak ezt szerettem volna mondani. És a kollégáim nevében is köszönöm a dicséretet.

A másik fölvetésre: a levéltár olyan kérdésre nehezen tud válaszolni, vagy én magam se tudok olyan kérdésre konkrétan válaszolni, aminek nem látjuk a konkrét megfogalmazását. A levéltár 4,6 kilométernyi iratanyagot őriz, aminek döntő többsége az egykori áldozatokról szól. Nem tudjuk, ha lesz ilyen törvény, akkor az miről fog szólni; illet a világon eddig sehol nem csináltak, hogy az egykori áldozatokat tették ki az internetre. Gondolom, feltételezem, hogy nem erre irányulna a törvényjavaslat, tehát egy jóval kisebb iratmennyiségről beszélhetnénk. Meg kellene látnunk a törvényjavaslatot, és akkor tudnék konkrétabbat mondani. Mindenesetre a levéltárnak a technikai, infrastrukturális kapacitásai megvannak. És egyébként pedig jogalkalmazó és nem jogalkotó, úgyhogy mi azt szeretnénk látni, hogy mi van a jogszabályban, és akkor tudunk konkrétat mondani.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Mivel nem látom, hogy a témakörhöz további kérdés és észrevétel érkezne... *(Nem érkezik jelzés.)*, így megköszönöm főigazgató úrnak, munkatársainak a beszámolót, a jelenlétet. További jó munkát és persze jó egészséget kívánok! Köszönjük szépen.

CSEH GERGŐ BENDEGÚZ főigazgató (Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára): Köszönjük szépen mi is. További jó munkát kívánunk! Viszontlátásra!

ELNÖK: Köszönjük szépen. *(A meghívottak távoznak az ülésről.)* A 4. napirendi pontunkban dr. Aáry-Tamás Lajosnak, az oktatási jogok biztosának a beszámolója következik. Pár perc technikai szünetet fogok most elrendelni, mert úton van egyébként a biztos úr, de per pillanat még nem érkezett meg ide a Házba. Ez

egyszerűen annak tudható be, hogy oly gyorsan végeztünk az előző napirendi pontokkal. *(Közbeszólás a kormánypártok oldaláról: Dugó van.)* Ja, és dugó is van, érthetően. De nem tudjuk, hogy gyalog jön, vagy nem gyalog jön. Szóval, mindenesetre pár perc szünetet szeretnék kérni mindenkitől, és ahogy megérkezik, akkor el is kezdjük. Úgyhogy technikai szünet mindaddig, amíg meg nem érkezik a biztos úr. Bízunk benne, hogy ez 5-10 percen belül megtörténik. Köszönöm szépen a türelmet.

(Szünet: 10.35 - 10.40)

Dr. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2020. évi tevékenységéről

ELNÖK: Köszöntöm dr. Aáry-Tamás Lajos biztos urat, az oktatási jogok biztosát. Azért nem fogok elnézést kérni, hogy hamarabb végeztünk az előző napirendi pontokkal, de köszönjük szépen, hogy megérkezett, és akkor folytatjuk is az ülést.

Tehát soron következik dr. Aáry-Tamás Lajos oktatási jogok biztosának beszámolója a 2020. évi tevékenységéről. Megadom a szót az előterjesztőnek, hogy az írott anyaghoz hozzáfűzéseket tegyen. Tessék parancsolni!

Dr. Aáry-Tamás Lajos tájékoztatója

DR. AÁRY-TAMÁS LAJOS oktatási jogok biztosja: Nagyon szépen köszönöm, elnök úr, és nagy szeretettel köszönöm meg a bizottságnak, hogy minden esztendőben lehetőséget biztosít számunkra, hogy a munkánkról számot adjunk, beszámoljunk. A hivatal fennállásának kezdete óta a bizottság a sajátjának tekintette az oktatási ombudsman intézményét, és nem győzők eléggé hálás lenni ezért.

Az írásban megküldött anyaghoz annyit, hogy most még a nyomdai változatot is elhoztam a tisztelt képviselőknek, és egy rövid szóbeli kiegészítést teszek néhány mondatban, és ha kérdéseik vannak, akkor nagy-nagy szeretettel fogok válaszolni.

Talán nem lepek meg senkit, ha azt mondom, hogy a 2020. esztendő az egyik legkülönlegesebb éve volt a hivatalunknak. Ez a 21. beszámolónk, és ez az esztendő próbára tette nemcsak az oktatás szereplőit, hanem a mi hivatalunkat is. Egyébként a munkatársaim itt vannak, elkísértek engem. Mi összesen hatan vagyunk, tehát ez viszonylag kicsi stáb.

A hivatalt 2020 márciusában az, amikor a miniszterelnök úr bejelentette a különleges jogrendet egyrészt, másrészt hogy az oktatás digitális üzemmódra áll át, úgy érintette, hogy kiderült, a precedenseinket nem tudjuk használni, hiszen az iskola világa mindig olyan volt, hogy a gyerekek bementek egy épületbe, ott voltak a tanárok, bementek az óvodába, ott voltak az óvónők, bementek a hallgatók az egyetemekre, ott voltak a professzorok, és most mindenki otthon maradt. Ezért a korábbi ügyeink, a korábbi megállapításaink egyelőre zárójelbe kerültek, és igyekeztünk egy olyan munkamódszert kidolgozni, hogy legyünk segítségére az oktatáspolitikának abban, hogy ezt a nagyon különleges helyzetet, amire nem lehetett felkészülni, közösen sikerrel vehessük.

Rögtön a miniszter úrral, az államtitkár urakkal leültünk beszélni, és azt vállaltuk, hogy munkatársaim a környező országok, az európai országok, illetve a tengerentúl oktatáspolitikai döntéseit nézik, és megfigyelik azt, hogy az érettségivel kapcsolatban például milyen döntések születnek, megnézik azt, hogy a digitális átállással kapcsolatban milyen oktatáspolitikai döntések várhatók, és igyekeztünk segíteni ennek alapján azokat a döntéseket, amelyek előadódtak.

Az iskolákból természetesen, a szülőktől, a tanároktól, a diákoktól érkezett jelzések alapján igyekeztünk telefonon egyeztetni az érintettekkel, igyekeztünk mindenkit egy kicsit csillapítani, igyekeztünk mindenkit arra rávenni, hogy ne a jogi

megoldásokat keresse, hanem inkább emberi megoldásokat keressenek, figyeljünk oda egymásra, a lelkekre, mindnyájunk lelkére, hiszen ez egy olyan megpróbáltatás volt, ami talán a második világháború óta nem érte az oktatás rendszerét.

2020. ősztől az iskolák visszaálltak, egy hónap után a középiskolások ismét online üzemmódba kerültek, az általános iskolákból pedig érkezett jó néhány olyan ügy, ami korábban is szokványos volt. Általában az ügyeinkre jellemző volt az elmúlt húsz esztendőben, hogy közel 2000 ügyet kaptunk minden esztendőben. Ebben az évben ez másként volt, csak 1300 ügyet kaptunk, de ez egy különleges esztendő, azt gondolom, nincs mit csodálkozni rajta.

A felsőoktatás területéről az mondható, hogy itt is kevesebb ügy érkezett hozzánk. A viszonylag hosszabb felkészülési időben egységesebb IKT-módszereket találtak az egyetemek, tehát azt látni, hogy ott szoros együttműködés volt a felsőoktatási intézmények között. A modellváltás jelenik meg 2020-ban olyan ügycsoportként, amivel foglalkoznunk kellett, ennek néhány elemével. Meglepett például, hogy olyan egyetemeknek okozott gondot az átállás, ahol a mérnöki képzés van előtérben, és mint a tanárképző egyetemek pedig ilyen nagyon ügyes megoldásokkal vették az akadályokat.

A 2020. esztendő mindnyájunk számára, számunkra is egy különleges év volt különleges esetekkel, ezeket tartalmazza a beszámoló. Ha bármilyen kérdésük van, akkor nagy-nagy szeretettel, örömmel állunk rendelkezésükre.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A bizottság tagjaié a szó. *(Jelzésre:)* Vinnai képviselő úr, majd utána Ander képviselő úr! Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

DR. VINNAI GYŐZŐ (Fidesz): Köszönjük szépen a beszámolót. Egyetlen területre irányítanám a figyelmet, hiszen itt hallottuk a szóbeli kiegészítőben, hogy milyen különleges év volt, és mennyire oda kellett figyelni a digitális tanrend kialakításakor. Engem az érdekelne, hogy a sajátos nevelési igényű diákok számára - mert itt együtt kellett működni a szülőknek és a tanároknak, ez mindenkit próbatétel elé állított. Többször még a parlamentben is vitatkoztunk erről, hogy működött, nem működött a digitális átállás, kik vannak hátrányban, nincs eszköz például bizonyos iskolákban vagy bizonyos családoknál. Magam egy kicsit foglalkozom a lemorzsolódással is, elsősorban általános iskolában és középiskolában. Ebből a szempontból milyen helyzet alakult ki? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Ander képviselő úr!

ANDER BALÁZS (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Voltam olyan galád, hogy belelapoztam a kiadványba, el is olvastam egyébként, amit megküldtek.

Biztos Úr! Nagyon szépen köszönöm az önök munkáját, valóban hiánypótló, viszont amiről oly sokszor szoktunk vitatkozni, és nyilván nincs egyetértés sajnos ebben a kérdésben kormányparti és ellenzéki oldal között, mindjárt akkor olvasnék is egy idézetet: „A hozzánk forduló szülők gyakran azért élnek panasszal, hogy az iskola, illetve a pedagógusok nem veszik figyelembe a szakértői véleményben foglalt javaslatokat. Ilyen módon előfordul, hogy az előírt fejlesztések mellett a nevelési-oktatási javaslatok, a kedvezmények sem biztosítottak a tanulók számára.”

Nyilvánvalóan nem eredendő gonoszságból nem biztosítják a pedagógusok és az intézmények ezeket a kedvezményeket és ezeket a fejlesztéseket, hanem egészen egyszerűen azért - ki kell mondani itt is meg ahányszor csak lehet -, mert szerintünk

egyébként és nemcsak szerintünk, hanem a szakszervezetek és nagyon sok más oktatási szereplő szerint is bizony szakemberhiány van az ágazatban. Lehet ezt bagatellizálni, el lehet hallgatni, de öregszik a pedagógustársadalom rohamosan, hatalmas egyébként ott is a lemorzsolódás, tehát ebben az ügyben ki kell mondani, hogy valóban a kormánypárti oldalon pattog a labda, ott van a felelősség.

Igen, halljuk jó néhányszor, hogy jön majd a 10 százalékos, egyébként szerintem tényleg bocsánatkérésnek is kevés bérrendezés. Hölgyek, urak, a helyzetet meg kell oldani, a nyugdíjbomba ott ketyeg az ágazat talpa alatt, mindannyiunk lába alatt, és fel fog robbanni. Viszont azt is hozzá lehet tenni, hogy egy rosszul működő szektorba pénzt önteni teljesen felesleges dolog lenne, hiszen csak a pénz miatt ez nem fog jól működni.

Amit itt megkapunk évről évre, az egy nagyon elszomorító gyűjteménye azoknak az anomáliáknak, amelyekkel szülők, diákok, intézményvezetők, pedagógusok is találkozhatnak. Természetesen olyan ez, hogy mondjam, ha ilyen faramuci hasonlatot kellene hoznom, mint egy bűnügyi beszámoló, tehát ott sem arról van szó, hogy a jó szomszédok mennyit segítenek egymáson, hanem mindig a problémákra fókuszálnak. Itt is a problémák kerülnek terítékre, amiből mindig lesz. Viszont arra kellene törekedjünk, hogy ebből jóval kevesebb legyen. De így egészen egyszerűen nem látom azt az utat, hogy mondjuk, öt év múlva, amikor a biztos úr vagy az utódja valamikor idejön a bizottság elé, akkor ezek az esetek fogynának. Engem sokszor a szekunder szégyen kerület, amikor olvasom ezeket az elborzasztó eseteket, mondom ezt pedagógusként, amikor a fenntartónak kell, mondjuk, figyelmeztetnie az óvoda vezetőjét, hogy a kisgyermekkor az önfeledt játék és az öröm kora. Ugye, így fogalmaztak a biztos úrék abban a konkrét esetben, amit most itt előcitolok. És lehetne sorolni ezeket. Tehát, amikor nemcsak a szekunder szégyen, hanem a harag is amiatt, hogy adott esetben ilyen pedagógusok taníthatnak, és foglalkozhatnak a legdrágább kincseinkkel, létezhetnek, és az ő áldatlan tevékenységükről kell beszámolni, az egy hatalmas probléma. És újfent nagyon kérem kormánypárti képviselőtársaimat, nehogy az jöjjön ki ebből az egészből, hogy a galád ellenzéki országgyűlési képviselő itt most a pedagógustársadalmat szidta. Tehát ismét csak hangsúlyozni szeretném, itt az anomáliákról van szó, amiből egyébként egy is sok lenne. Csökkentsük ezeknek a számát.

Elnök úrhoz szólna egyébként elsődlegesen itt a fölvetésem: önök, kormánypárti képviselőtársaim tényleg úgy gondolják, hogy a problémák fogyni fognak, ha minden ezen az úton halad, illetve ha azok az apró kis reformocskák, mondjuk, a bérrendezés tekintetében - és ne legyünk prúdek vagy álprúdek ebben a kérdésben, igenis van egy nagyon fontos szelekciós hatása a bérnek, amikor Magyarországon az átlag diplomás bér kétharmadát éri el az átlag pedagógusfizetés, amikor a Global Teacher státuszindex szerint az emberek vélik úgy, hogy a kívánatos mértékhez képest olyan 50 százalékkal vannak elmaradva a hazai pedagógusbérek, akkor azt hiszem, hogy lenne még mit tenni.

Ez a hozzászólás nyilvánvalóan akár költőinek is minősíthető volt, hiszen igazándiból érdemi választ itt sem remélek erre, bár jó lenne, gondoljunk csak az ágazatban dolgozó 150 ezer kollégára, illetve arra a majdnem 2 millió fiatalra és az ő szüleikre, akik ilyen vagy olyan formán, de részt vesznek ebben az egészben.

Ennyi lett volna a hozzászólásom. Biztos úrnak, illetve csapatának még egyszer köszönöm ezt a munkát, amit végeztek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólás? *(Jelzésre:)* Pillanat, most a sorrenddel bajban vagyok. Akkor Hoppál képviselő úr, Szabó Szabolcs... *(Közbeszólásra:)* Igen, csak úgy akarom, hogy legyen kormánypárti, ellenzéki

megszóló is. Utána megadjuk a szót természetesen még képviselő asszonynak is. Úgyhogy akkor Hoppál képviselő úr, parancsoljon!

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Biztos Úr! Csatlakozva a köszönetnyilvánításokhoz, négy kérdést szeretnék feltenni. Az első az a nemrégiben eszközölt új szabályozási forma, melynek következtében 500 iskolaór lépett be az iskolák kapuin, és ennek nem volt előzménye Magyarországon, ez egy angolszász bevált szabályozási forma, és eljutott odáig a jogalkotó, hogy ennek az ideje érkezettnek tűnt. Azt szeretném megkérdezni, hogy az önközbe beérkezett esetek erre specifikált csomagjában látszik-e mérséklődés, tehát a problémákat az önök szűrőjén keresztül sikerült-e az 500 iskolaórnek egy kicsikét preventív módon módosítani pozitív irányba.

A második kérdésem: valóban az extrém 2020-as esztendőnek az önöknél lecsapódott indikátoraiban érzékelhető-e a digitális hozzáférés, illetve a kívánt akadálymentességnek valamiféle területi esetleges negatív eltolódása. Tehát történt-e olyan jogorvoslati megkeresés az önök irányába, hogy a feltételrendszer nem volt teljeskörűen biztosított, mert nincs azonnal minden iskolának az összes pedagógusra kiterjedően eszközparkja, nem biztos, hogy azonnal sikerült a kormány által második körben biztosított ingyenes wifieléréssel a felkapcsolódás lehetősége minden diák számára stb. És a fő kérdés az számomra, hogy a nyilvánvalóan jobb technikai ellátottsággal rendelkező fővárosi, megyei jogú városi térségeken kívül adott esetben érzékelhető-e, hogy ebben a kisiskolák, a falusi iskolák diákjai körében esetleg volt-e probléma, vagy pedig a probléma több hullám időszakában esetleg mutat-e javuló tendenciát a beérkezett esetek matematikai összegzésében. Lehet, hogy túl bonyolult ez a kérdés, de talán tudunk rá választ kapni.

A harmadik kérdés: a gyermekvédelmi törvény szigorításainak következtében, most itt kevésbé a politikai adok-kapok kategóriába tartozó jogszabályrészeket kérdezem, inkább, mondjuk, a pedofilelőzménnyel rendelkező embereknek a távortartása, hogy ez a tárgykör önöknél mennyire volt napirenden. Érzékeny téma társadalmilag, nyilván nem is minden esetet jelentenek önöknek, sőt biztosan rejtőzködés van, de várnak-e önök ebben a tárgykörben pozitív elmozdulást a törvény szigorító rendelkezései miatt.

A zárókérdésem pedig egy egyedi eset modellezése kapcsán merül fel. Péccett most szenvedünk egy bírói ítélettől, egy tanárembert érintett bírói ítélettől. Az eset ismert, Jancsula Dezső kérdése, amit most már érdekvédők is és szakszervezet, illetve minisztérium is vizsgál, hogy hogyan lehetne ebből valamilyen jogszabályi változtatást esetleg eszközölni, ahol a hasonló esetekben a társadalmi igazságérzet érvényesül. Jelesül, hogy egy tanár az iskola előtt, ami ráadásul közterület, egy már az iskola kötelékében egyébként nem aktív fiatal fegyelmezhet-e a többi diák számára káros cselekmények ellen, ugye, dohányzás, trágárság, adott esetben droggal, alkohollal való visszaélés. Ebben az esetben a jelenlegi hatályos jogszabályi környezet miatt a bírói ítélet azt fogalmazta meg, hogy elmarasztalta a tanár urat, hogy kényszerítő intézkedést alkalmazott, és bevitte az igazgató bácsihoz, aki iránt még a gyerekek, a hajdani diáknak voltak olyan emóciói, hogy órá még hallgatott. A térséget terrorizálta ez a fiatal egyébként, az iskola környezetét. Nincs jelenleg se az iskolaórnek semmiféle jogosítványa, hogy ebben intézkedést foganatosítson egy ilyen esetben, és a tanárnak pedig a személyes szabadság kárára történt intézkedése nem volt arányban, mondjuk, a cselekménnyel. Van-e az ön hivatalában vagy az ön két évtizedes tapasztalatában olyan eszköz, amit megfontolásra javasolna, hogy hasonló esetek ne történjenek, illetve hogy ne kerüljön olyan helyzetbe később egy tanár, hogy hasonló lépés következtében elmarasztalja, büntetőügyben elmarasztalja a bíróság? Nem tudjuk még, hogy a

másodfok mit fog mondani, de ennek következtében elveszíti az állását egy köztisztviselőként álló, magas presztízsű, mindenki által megbecsült középiskolai vagy akármilyen tanár.

A társadalmi igazságérzet tetőfokon ketyeg, 10 ezer aláírás gyűlt össze Jancsula tanár úr védelmében. Mi az ön látása ebben a kérdésben? Mit lehetne tenni? Mi a javaslata, ha még ilyet is kérdezhetünk. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Szabó Szabolcs képviselő úr!

SZABÓ SZABOLCS (független): Köszönöm szépen a szót. Én is köszönöm a beszámolót. Valóban, kiemelt helyen van ez a digitálismunkarend-értékelés, merthogy külön fejezet is van benne, ugye, nekem is volt szerencsém átnézni. Egyből ezt kerestem egyébként, a keresőbe egyből beírtam. Nem meglepő módon érzékenyen reagáltak az ügyre.

Ennek kapcsán lenne egy kérdésem, Hoppál képviselő úr második kérdéséhez kapcsolódva, gyakorlatilag inkább azt mondanám, hogy azt egy picit konkretizálva. Ugyanis néztem itt a digitális munkarend kapcsán a konkrét eseteleírásokat, és én egyfajta eseteleírást nem találtam, amivel én személyesen találkoztam, és érdekelne, hogy önökhöz jött-e ilyen panasz, és erre mit válaszoltak, vagy hogy próbálták ezt így emberileg kezelni, mert nyilván, ha valaki elolvassa, akkor azt mondhatja, hogy ó, hát nem csinálnak semmit, mert csak az szerepel benne, hogy felvilágosították, hogy hova lehet jogorvoslással fordulni, miközben tudjuk, hogy nem így működnek a napi gyakorlatok.

Szóval, én tapasztaltam azt személyesen telepi cigány gyerekek körében még az első lezárási időszakban, hogy a digitális oktatáshoz ők így direktben nem tudtak hozzáférni, mert nem volt hozzá eszközüik, és akkor hetente egyszer megkapták ezt a papír alapú órarendszerűséget, amelyben ilyenek voltak, hogy csütörtök 11 óra jobb agyféltekés memóriajáték, és tőlem kérdezték, hogy az mi, és én csak széttártam a kezem, hogy fogalmam sincs, hogy az osztályfőnök vagy a tanár mire gondolhatott. És akkor ennek nagyon az ellenőrzése sem valósult meg, mert hétfőn megkapták a művelődési házban, és akkor úgy nem csináltak semmit, mert fogalmuk sem volt, hogy mit csináljanak sokszor ezzel az órarenddel.

Tehát az lenne igazából a kérdésem, hogy ilyen konkrét panasz érkezett-e, hogy nem férnek hozzá a gyerekek a digitális munkarendhez, és ez a nem túl jó áthidaló megoldás lett kitalálva, és hogy próbálták ezt kezelni, ha érkezett be ilyen panasz, milyen tanácsokat tudtak adni az iskoláknak, hogy hogyan oldják meg ezt a helyzetet. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Kállai Mária képviselő asszony, utána pedig Arató képviselő úr!

DR. KÁLLAI MÁRIA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Igazából nem kérdésem van, csak Ander képviselő úr után jelentkezve azt gondolom, hogy maga ez a szakmai anyag óriási tanulságokkal szolgál mindenki számára, én nagyon köszönöm. Az persze érdekel, és erről nincs pontos tudásom, de láttam nagyon sok konferenciát, ahol biztos úr is előadást tartott, hogy elolvassa-e nagyon sok szülő, elolvassa-e nagyon sok tanár, elolvassa-e nagyon sok fenntartó, elolvassa-e nagyon sok, az iskolához valamiért kötődő ember. Én tegnap este majdhogynem végigolvastam, mert egyszerűen sodort-sodort-sodort maga a színvonala. Annak a megköszönését nem tudtam magamban tartani, ahogy valóban reflektáltak erre a rendkívüli pandémiás időszakra, nagy alázattal.

Volt egy olyan, amin egyszerűen elgondolkodtam, mint az iskolában azért elég sokat dolgozott ember: „a biztos úrhoz fordulok azzal, hogy biológia órán maszkot varratnak a gyerekekkel, és erre egyest kap” című történet. Mint volt iskolai szakember kérdezem, hogy na, kinek mi itt a felelőssége. Most nyilván nem ez a legjelentősegteljesebb, de ha az ember ebbe belegondol, hogy az általam felsoroltak közül ebben ki mit lát. Anyagiaktól függetlenül mindenkinek óriási felelőssége van az iskoláért, és a problémák egy része olyan módon kezelendő, aminek nem is szabadna eddig eljutni, ez az én személyes, privát véleményem. Ez az egyik.

A másik viszont az, hogy maga az az anyag, amiért most itt vagyunk, azon túlmentően, hogy rendkívül igényes, logikusan összeszerkesztett, tartalmas, olvasható, szerteágazó, biztos vagyok benne, hogy a maga módján történelmivé fog válni, mert ilyen gyorsan reflektál annak a rendkívüli esztendőnek a történéseire és ilyen emberközpontú megoldásokkal, ámde nagyon jól kezelve azt a problémát, amit azért, mondjuk ki őszintén, egy olyan helyzet, egy olyan vírus okozott, amire nem lehetett felkészülni, nem lehetett rögtön, azonnal minden eszközzel, minden tudással bírni, bármilyen szintjéről is beszélünk a rendszernek. Maga ez az anyag viszont, azt gondolom, egy rendkívül igényesen, egy rendkívül őszintén összeállított dolog. Azt kívánom minden szülőnek, pedagógusnak, fenntartónak, intézményvezetőnek, hogy olvasson bele, tanuljon belőle, használja, gondolom, azért erre vannak jó példák is. Köszönöm szépen a munkájukat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Arató képviselő úr, parancsoljon!

ARATÓ GERGELY (DK): Köszönöm szépen. Egyrészt azzal szeretném kezdeni, hogy az mégiscsak egy jó érzés, hogy vannak olyan intézményeink, nem sok, ebben az országban, amelyek kormánytól függetlenül stabilan működnek, és éppen ezért politikától független referenciát jelentenek. Én azt gondolom, az oktatási jogok biztosa ilyen. Személyében is persze több mint 20 éve ugyanaz a biztos van, de maga az intézmény is olyan, amely 1999-ben jött létre, és különböző személyek által vezetett, az oktatási miniszterek és a különböző színű kormányok alatt is hatékonyan és eredményesen működik, és szerintem ez önmagában is egy nagy érték.

A kérdésem tulajdonképpen ugyanehhez kapcsolódik, a képviselő asszony kérdését kiegészítve. Biztos úr látja-e annak jelét, hogy az ilyen módon folyamatosan követett ajánlások, joggyakorlat beépül az oktatási rendszerbe, hogy az önkormányzatok, az iskolák, a fenntartók, hogy mondjam, referenciaként használják - épp ezzel kezdtem -, maguk is referenciaként használják ezeket a típusú állásfoglalásokat? Mert abban egyetértek a képviselő asszonnyal, a legjobb az, ha elkerüljük ezeket az eseteket, miközben az oktatási jogok biztosa nyilván elsősorban akkor lép színre, ha valakinek problémája van, hiszen eseti megkeresések alapján működik. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Jelzésre:)* Kunhalmi képviselő asszony, parancsoljon!

KUNHALMI ÁGNES (MSZP), a bizottság alelnöke: Arató képviselőtársamhoz csatlakozva egy rövid kiegészítő kérdés lenne. Gratulálok ahhoz a sok munkához, amit elvégzett.

Elég régóta tetszik a hivatalában lenni. A kérdésem az, ön látta azt, hogy a munkája során, amikor önkormányzati fenntartásban voltak az iskolák, akkor milyen eredményességgel tudott ajánlásokat tenni, illetve ügyeket felgöngyölíteni, vagy jogorvoslatokat végigvinni, és milyen az, amikor államosították a magyar iskolákat. A

kettő között van-e érezhető különbség, ügymenetben akadályozás vagy bármi egyéb olyan különbség, amire ön felhívná most a figyelmet? Nyilván, egy nagyon nagy rendszert változtattak meg, nyilvánvalóan nem volt döccenőmentes, ezt maga a kormány is elismerte, de ön mit lát egyébként ezen a területen? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e további hozzászólás vagy kérdés? *(Senki sem jelentkezik.)*

Akkor engedtessek meg, hogy a végén én magam is feltegyek egy kérdést. Ugyancsak egy egyedi eset, ami jogi vagy akár széles körű, hogy is mondjam, visszhangot még nem váltott ugyan ki, de a dolog elgondolkodtató. Nyilván név nélkül fogom mondani. Az egyedi eset és az ezzel kapcsolatos jogi észrevétel vagy esetleges szabályozási szükségesség kérdésre lennék kíváncsi.

Volt egy egyetemen egy úriember, nevezzük Róbertnek, aki orvosi fakultáson kezdett Debrecenben, majd ezt követően intézményt váltott, és átment Szegedre - ebben még eddig semmi rendkívüli nincsen. Majd két évvel később egy olyan jogorvoslati beadványt kapott az egyetem Debrecenben, hogy egy Roberta nevű lány szerette volna elismertetni a korábbi tanulmányait. Mint kiderült Róbert az, aki időközben Roberta lett, de a dokumentumok, amelyekkel rendelkezett - ez még a korábbi szabályozás alapján ment -, nem tartalmazták az ő korábbi, idézőjelben, előéletét. Következésképpen az a probléma merült fel, hogy a finanszírozott féléveit elhasználta vagy nem használta el.

Ugyanarról a személyről van szó, aki időközben nemet váltott. Hogy ez most fizikailag is megtörtént-e vagy nem, az részletkérdés, nem érdekes, ugyanakkor viszont ez egy általános szabályozás Magyarországon, ugye, hogy bizonyos képzésekhez kapcsolódik az a körülmény, hogy hány félévet finanszíroz az állam, és mondjuk, ez az orvosi képzésnél meg különösen érzékeny, mert az egyik legdrágább képzési terület. Nyilván, azóta az a szabályozás, amely azt mondja, hogy a születés kori nemet fel kell tüntetni az iratokban, szerintem rendbe teszi ezt a dolgot, de mégiscsak az a kérdés, hogy egy ilyen esetben mi a teendő, amikor egy korábbi szabályozás érvényes, úgy, hogy közben egyébként meg mindenki tudta, hogy kiről van szó, mert felismerték, meg nálam vizsgázott, nem tudom, fél évvel ezelőtt vagy egy évvel ezelőtt, vagy nem tudom, mikor.

Még egyszer mondom, jogi szintérre ez nem keveredett, de egyetemi belső szinten van egy jogi aspektusa, amin most értelemszerűen megy egyfajta problematika, és közben az illető úgy döntött, hogy még egyszer visszamegy Szegedre, csak hogy még szebb legyen a kép, úgyhogy nagyon érdekes a történet. Ez valahol első pillanatra tűnhet úgy is, hogy a finanszírozott félévekkel való visszaélés esete, de tűnhet akár úgy is, hogy más személyiség okán akkor tiszta lappal kell indulni.

Nem tudom, mi a jó megoldás e tekintetben, de ezt csak azért vetem fel, hogy sajnós, idézőjelben, az emberi találékonyság az, ami hihetetlenül széles skálán mozog.

Ha nincs további kérdés a képviselőtársak részéről... *(Nem érkezik jelzés.)*, akkor én megadom a szót a biztos úrnak. Tessék parancsolni!

Dr. Aáry-Tamás Lajos reflexiói

DR. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az oktatási jogok biztosa: Nagyon szépen köszönöm a kérdéseket, és azt külön köszönöm a kollégáim nevében, hogy értékesnek tartják a munkánkat, a beszámolóinkat, ez kétségtelenül jólesik, szívből köszönöm.

A kérdések sorrendjében adom meg a választ. Dr. Vinnai Győző, az SNI-gyerekek, hátrányban lévő gyerekek vagy lemorzsolódott gyerekek esetében mit is láttunk. Kezdem a sajátos nevelési igényű gyerekek ügyével. Az ő esetükben, külön-külön csoportokra bontva vizsgálva a helyzetüket, azt kell látni, hogy a digitális oktatás

nem feltétlenül megoldás. A mozgásukban korlátozott gyerekek esetében a szakemberek azt mondták a szülőknek, hogy otthon nehegy elkezdenek a gyerekeknek fejleszteni, még akkor sem, ha tudják, hogy előtte mit csináltak, merthogy olyan kárt tudnak okozni akár a saját gyermeküknek, amit később nagyon nehéz visszafejleszteni vagy korrigálni. Azért, ha egy év kiesik egy gyermek mozgásfejlesztésében, az még korrigálható, de ha egy elrontott év vagy elrontott mozgássor van ott, az akár katasztrófa is lehet. És itt nagyon sokat gondolkodtak a szakemberek, szerettek volna kimenni, de értelemszerűen nem lehetett, és itt sokfajta megoldást találtak ki.

A sajátos nevelési igényű gyerekek esetében az látszott, hogy a gyógypedagógusok elkezdték egyesével kezelni a gyerekeket, egy-egy órát beszélgetni velük, a szülőkkel. Ez még egész más volt, mint a többi intézményben. Az én tapasztalatom az, hogy nem csináltak mást, mint korábban csináltak nagy-nagy odafigyeléssel, csak most digitális légkörben. És ez az a kör, ahol az odafigyelés talán nagyobb az általánosnál, minden csoportnál, tudjuk, hogy oda kell figyelni a lelkekre és egymásra, ennél a csoportnál, gondolom, ez hatványozottan jelentkezik.

A logopédusok azt mondták, hogy egy nem túl jól működő internetes beszélgetésben vajon a gyerek mondta rosszul, vagy a hangminőség volt rossz, vagy a képminőség volt rossz. Tehát itt hihetetlen fejtörést okozott az, hogyan is haladjanak tovább. És általánosságban mondom, de talán így a másfél esztendő végére a tanárok egy része már pontosan tudja, hogy a digitális oktatás mire jó, és csomóan azt is tudják, hogy mire nem jó, tehát nem szabad bevetni digitális eszközöket, mert nem fog sikerrel járni.

Többen is kérdezték a hátrányban lévő gyerekek helyzetét vagy a cigánytelepi gyerekek helyzetét. Rögtön azzal kezdődött a minisztériumban a munka - sok irányba el kellett indulni, az egyik az volt, hogy felmérni az eszközellátottságot, és azt kellett látni, hogy nem olyan rossz a helyzet, mint ahogy elsőre gondoltuk. A régióban ilyen kimagaslóan, 93-94 százalékos az eszközellátottság, ha a mobiltelefont is beleszámoljuk. A mobilinternetre azonnal megemelték az adatforgalmat a cégek, aztán a miniszterelnök úr kérésére a második hullámban meg ingyenes otthoni internetelérést adtak. Tehát azt lehetett látni, hogy az ijedtség után kiderült, hogy nem olyan nagyon rossz a helyzet. Németországban például rosszabb az eszközellátottság, vagy az internet minősége. De a tőlünk keletre lévő országokról, azt gondolom, hogy nem is kell beszélni.

De mégis látni kellett egy csomó olyan fehér foltot, ahová nem lehetett eljutni, ahol nem működtek a korábbi lehetőségek sem, hogy a civilek kimennek a telepí gyerekekhez, és elkezdnek segíteni, hiszen nem mehettek ki a járvány miatt. Illetve személyesen olyan helyzettel találkoztam, én a Református Szeretetszolgálatnak önkéntese vagyok, és karácsony előtti időszakban vittem ki csomagokat gyerekeknek, és számos olyan Borsod megyei településen jártam, ahol kiderült, hogy egyik magyar szolgáltatónak se ért el a hatóköre oda, a telefonom folyamatosan átállt a szlovák rendszerekre. És azt mondták a helyiek, hogy a gyerekek azért nem tudnak tanulni, mert csak adatroamingon keresztül tudnák elérni a saját iskoláikat, mert mindig átállt a szlovák rendszerre.

Volt olyan, nem mondom a nevét, mert nem ez az érdekes, de több szeretetszolgálat összefogásából tableteket adtak a gyerekeknek, na, az másnap a közeli nagyváros piacain már áruban volt, és akkor újra kellett kezdeni ezt az egészet. Ezt nem lenézésből mondom, hanem ezek olyan helyzetek, amivel kellett kezdeni valamit, és kiderült, hogy érdemes akkor inkább a kultúrházba hetente egyszer valahogy behozni a gyerekeket. Tehát ne okozzunk egymásnak kellemetlenséget, mert mi adjuk a laptopot, ők meg eladják, tehát akkor utáljuk őket, ők meg utálnak bennünket. Tehát érdemes akkor olyan megoldásokat találni, amivel jól működtethető.

A lemorzsolódásról csak annyit, képviselő úr, hogy azt gondolom, ez a legnagyobb kihívása 2020-2021-nek, hogy a lemorzsolódást az iskolákban megállítsuk. Nem csak azért, mert európai vállalásunk, de azt gondolom, hogy nem hagyhatunk hátra magyar gyereket. Én nem vagyok tanár, én jogász végzettségű vagyok. Erre mondta egy székely bácsi egyszer, amikor megkérdezte, hogy mivel foglalkozol, fiam, és mondtam, hogy jogász vagyok, hogy nem baj, csak egészség legyen. *(Derültség.)* Tehát én nem tudok soha pedagógiai típusú tanácsokat adni a tanároknak, de azért úgy látszott a másfél év után, hogy ahol jól tudtak tanítani, ott a digitális eszközökkel is jól tudtak tanítani. Tehát a digitális világ az csak egy váltás, egy eszközváltás, és érdemes azt megnézni, hogy vajon a célunk mi, hogyan tanítsuk meg a gyermeket betűvetésre, számolni, és akkor a lemorzsolódás megállítása ugyanúgy cél marad, csak akár más eszközökkel kell dolgoznunk.

Ander Balázs úr felvetésére: megmondom őszintén, soha nem gondoltam bűnügyi beszámolóként az én beszámolómról, ez egyébként meglepett, de értem vagy érteni vélem. Azt érdemes látni, hogy ez a jéghegy csúcsa, tehát amit mi látunk, az egy látvány az oktatásról, de nem ez az oktatás. Én huszonkettedik éve vagyok oktatási biztos, annyi jó emberrel, annyi jó tanárral talán senki nem találkozott az országban, mint én, annyi jó megoldással nem - mondom én, aki, ugye, a hibáikat keresem, vagy a hibáik miatt vizsgálódom. De járva az országot, azt gondolom, ha van valahol érték, akkor az oktatásban van; ha van szféra, amit egyetértve önnel, segíteni kell, és ebben, azt gondolom, nincs is vita az oldalak között, az oktatás ilyen. Tehát én nem a bűnelkövetés lajstromát állítom össze, hanem egy olyan hivatalt vezetek - ugye, amikor az első Orbán-kormány létrehozta a hivatalt, akkor arról folyt a beszélgetés, hogy egy olyan nagy alrendszer ez, a második legnagyobb társadalmi alrendszere az országnak, ahol nagyon sokan töltenek el nagyon sok időt egymás társaságában, és ott a konfliktusok természetesen. Tehát hogy kevesebb legyen a konfliktus, persze ez egy cél, de ez olyan, mint kevesebb legyen a bűnözés, kevesebb legyen a szegénység, kevesebb legyen a droghasználat. Tehát ez egy ilyen zéróra próbálunk játszani, de ez az idilli állapot valószínűleg azért nem fog bekövetkezni, mert sokan vagyunk, sok időt töltünk el egymás társaságában, ahol a konfliktusok természetesen.

Az államtitkár úr négy kérdésére. Az iskolaőr kapcsán: kezdetekben, amikor az iskolaőr rendszerét létrehozzák Magyarországon, akkor én úgy nyilatkoztam, hogy nekem ezzel nincs bajom. Azt érdemes látni - mi sokat foglalkoztunk az iskolai agresszió kérdésével, és vizsgálataink is voltak -, hogy vannak olyan intézmények, ahol ha iskolaőrt alkalmaznak, ha kamerát bevetnek, vagy szigorítanak mindenféle szankciókkal, még akkor is kevés sikert érnek el, másutt még akár az iskolaőr alkalmazása is túlzásnak tűnik. Tehát intézmény és intézmény, hely és hely, belső iskolai kultúra és kultúra között olyan különbségek vannak, ahol valószínűleg a komplex megoldások a fontosak.

Azért nem tudok az ön által felvetett kérdésre szakszerűen válaszolni, hogy vajon mérséklődött-e az iskolaőrök megjelenése nyomán az iskolai agresszió jelensége, mert mi 2009-2010 fordulóján készítettünk egy nagy országos vizsgálatot, és meg kellene ismételnünk egy ilyen vizsgálatot, hogy lássuk, ha hasonló módszertant választunk, hasonló merítésből választunk, akkor látunk-e mérséklődést vagy sem, és akkor ott kellene megnézni, hogy az iskolaőrök szerepe milyen volt.

Azt, hogy ki fordul hozzám, nem én döntöm el, tehát nem tudom megválogatni, hogy küldjék el hozzám a jelzéseiket, ezért ennek alapján felelősségteljes, korrekt, tisztességes választ nem tudok adni. Azt viszont el tudom mondani, hogy olyan panaszt nem kaptam, ahol az érintettek azt mondták, hogy az iskolaőr brutálisan lépett fel, vagy nem kellett volna, vagy nem így kellett volna fellépnie. Tehát az iskolaőrök ellen nálam nem panaszkodtak, amióta iskolaőr létezik.

2020-ról beszéltünk, ön mégis területi elhatárolást vagy behatárolást kérdez. A hozzám érkezett panaszokból ezt nem láttuk, de ahogy említettem, kevesebb panasz is érkezett. Az első időszakban inkább mi mentünk az adatok után, és nem az adatokat vártuk, hogy bejöjjenek, és a felmérések mutattak ilyen fehér foltokat, amelyeket említettem. Ez azért volt érdekes, azért láttuk ezeket a fehér foltokat, mert nagyon korán megkerestek például cégek azzal, hogy kedves biztos úr, mi találkoztunk egy konferencián, te biztos tudsz segíteni, felajánlunk 20 laptopot és 50 tabletet, kinek adjuk oda. Amikor az államtitkár urat felhívtam, azt mondta, hogy létrejött egy ilyen csoport, ahol a hasonló felajánlásokat begyűjtik, de közben meg felméri, hogy hova menjen ez az ajánlás, tehát koordináltan történt, hogy ne oda adják, ahova éppen eszükbe jut. Úgy néz ki, hogy a kormány felajánlásai vagy gépei és a cégek felajánlásai oda jutottak el, ahol a fehér foltok voltak, tehát ezt a hiátust próbálták kezelni. Én nem állítom, hogy száz százalékban kezelték, hiszen ilyen információim nincsenek vagy megoldották, de a kezdeti szakaszban a fehér foltok eltüntetése volt a cél, és ez nagyon sikeres is volt a legjobb tudomásom szerint.

Volt-e jelzés a falusi iskolákról, a falusi iskolákból több jelzés volt-e? Nagyon érdekes, hogy nem, nem láttam azt, hogy a falusi iskolák rosszabbul vették volna. De ennek nem az volt az oka, hogy önmagában a digitális ellátottság jó volt, hanem ott kicsit mások a viszonyok, tehát ott azért átmegy a szomszéd a másikhoz, az egyik anyuka a másikhoz, a gyerekek közösen tanultak. Tehát a városhoz képest azért az információáramlás mértéke más, a segítség más. Nem láttam olyan falusi iskolát vagy nem kaptam olyan panaszt, ahol azt mondták volna, hogy elzárva lennének a világtól. Talán ők jóval kevésbé voltak elzárva, mint mi, városiak a pandémia idején.

A gyermekvédelmi törvény módosítása kétségtelen, hogy nem 2020-as ügy, amivel nekem vizsgáldnom kellett volna, de azt kell mondjam, kedves képviselők, hogy az ügy gyökere már megjelent az Országgyűlésben is 2000 környékén először; meg kell nézнем egészen pontosan, az archívumomban ezek szépen megvannak. Akkoriban a Labrisz Egyesület, amely a homoszexuális nők jogvédelmét látta el Magyarországon, jelentkezett be, hogy osztályfőnöki órákat tart szexuális felvilágosítás címen. Botrány lett belőle, mert voltak, akik beengedték az egyesületet, voltak, akik nem engedték be. Akik beengedték, azok támogatják a homoszexuálisokat, akik nem engedték be, azok meg homofóbok voltak.

Ez komoly politikai vitát váltott ki, és azóta ezek ilyen hullámszerűen visszatérő viták voltak, ugyanis az iskolaigazgatók mindig magukra maradtak ebben a történetben, nekik kellett dönteni ugyanis az akkori jogszabályok alapján, hogy beengedik vagy nem engedik be. Azt kértem, hogy segítsünk az iskolákon, és az iskolák belső szabályzata valamilyen módon tartalmazza, hogy hogyan engedhet be az iskola bárkit is oda tanítani vagy pedagógiai feladatokat ellátni, mert ha, mondjuk, egy szervezeti és működési szabályzat írja le, hogy hogyan jöhet be, és be akar jönni valaki, akkor azt lehet mondani, hogy én még csak beengednék, de nem lehet, mert itt a szülők, a diákok, a tanárok, a fenntartó megállapodtak abban, hogy nem jöhetsz ilyet tartani.

A probléma számos vetületet mutat mind a mai napig, és az igazi probléma az, hogy felül kellene emelkednünk egy másik platzra, és onnan nézni az egész kérdéskört. Nagyon sokan gondolják úgy, hogy elegendő a szándék ahhoz, hogy valaki tanítson. Hihetetlen nyomás van az iskolákon - önök között több pedagógus van -, hogy engedjék be ezt a feladatot, azt a feladatot, és ha egyszer oda bejutna ez a nagyszerű program, módszer, akkor már a gyerekek rögtön sokkal okosabbak lennének, és szegény iskolák nem tudnak elmenekülni ezek elől, a nyomást valahogy próbálják kezelni. Na, de tanítani nem taníthat akárki csak azért, mert akar! Ha én elmennék a Heim Pál Kórházba, valószínűleg beengednék, megnézném, hogy mondjuk, a kórházsuli

hogyan működik. Ha ott a főorvost látnám, ahogy bemosakszik egy veseműtetre, és én azt mondanám neki, hogy gyerekkorom óta az a vágyam, hogy én a gyermekek gyógyításában segítsek, nem adna-e nekem is egy szikét, akkor engem nem a rendőr vinne el, hanem kényszerzubonyban vinnének onnan el, hogy hogyan merészelek belépni ebbe a szolgáltatásba.

Na most, én a tanároknak azt szoktam mondani, hogy húzzák ki a derekukat, és tekintsenek a saját szolgáltatásukra ugyanígy. Miért gondolja bárki, hogy ide bejöhök és taníthat csak azért, mert szeretne? Hát, egyezzünk meg, hogy az azért nem elég. Ha az iskola pedagógiai programja lehetővé teszi, hogy egy-egy feladatot kiszervezzek, legyen az szexuális felvilágosítás, fenntartható fejlődés, gazdasági ismeretek, lehetnek olyan feladatok, amelyekre azt mondják, hogy külsősöket bízunk meg vele, de akkor szerződést kötünk, erről tudnak a szülők, erről tudnak a fenntartók, és akkor úgy fog bejönni valaki, de attól is elvárhatjuk, hogy nem elég érteni hozzá, hanem kell hogy legyen azért pedagógiai végzettsége, mert ma már mindenkitől elvárjuk a pedagógiai végzettséget, és csak így tanítson a saját tárgykörében. *(Dr. Kállai Mária távozik az ülésről.)*

Tehát én azt gondolom, hogy innen érdemes az egész kérdéskört figyelni, és onnantól kezdve talán már a politikai harc kisebb lesz, de ebben azért olyan nagyon nem bízom. Tehát lesz ebben a kérdésben még vitánk, azt gondolom, de a jogszabály irányával és főleg nem a jogszabály irányával, hanem ezt az iskola és a tanár szemszögéből nézve, ezzel nemhogy egyet tudok érteni, hanem még bátorítanám is a tanárt, hogy így tekintszen a saját munkájára. *(Arató Gergely távozik az ülésről.)*

Államtitkár úr! A pécsi ügyre visszatérve, azt gondolom - bár nem ismerve egész pontosan az ítéletet, mert ennek számos olyan körülménye van, ami nem áll rendelkezésre -, az történt, amit el kell kerülni a jövőben, hogy a tanár egyedül maradt egy erőszakos cselekmény megoldásában, és ezt a magányosságot kell tudni feloldani, tehát a tanárok nem érezhetik soha úgy, hogy egyedül maradnak egy ilyen ügy megoldásában.

A kutatásaink, a vizsgálataink folyamatosan erről beszéltek, hogy sok olyan ember van a településen, aki az agresszió, az erőszak egy-egy kérdését, egy szeletét látja, azokat be kell tudni hívni. Valószínűleg, ha a tanár tudta volna, hogy nem egyedül van, és hogy hívhat másokat is, akkor mielőtt bármit tesz, két-három telefonszámot megereszt, hogy mit csináljak, fiúk, és akkor lehet, hogy valami olyan megoldást választanak, ami nem jut el idáig. Tehát ő a magányosságának a foglya, és a jog meg a jelenlegi keretek között lesújtott rá. Tehát valószínűleg nem jogszabályt kell módosítani, hanem azt elérni, hogy a tanárok ilyen irányú magányossága megszűnjön, és sok-sok együttműködő partner mondja azt, hogy segít a tanárokon.

Szabó Szabolcs képviselő úrnak a települési cigányokkal kapcsolatban. Ezt a módszert, amit látott, tapasztalt, láttuk-e? Mi is láttuk. Azt láttuk, hogy a digitális oktatás néhány helyen nem valósulhatott meg, és azt találták ki, hogy csináljanak valamit, hogy sok helyen pdf-et nyomtattak ki vagy postaládába bedobáltak néhány feladatot, ami teljesen idétlen volt. Én egyetértek azzal, hogy ezek idétlen megoldások voltak, higgye el, az országban mindenütt volt egy csomó izzadtságsgzagú, idétlen, nehezen megmagyarázható dolog, volt olyan, ami nagy visszhangot váltott ki, a vasalódeszkás tanár, ahogy próbál úszást tanítani. Tehát annyi ilyen próbálkozás volt, de mivel nem volt precedens, ezért mindenki jót akart, tehát ezek jó szándékkal körbevett történetek, csak a megoldásaik nem feltétlenül jók.

Amit viszont érdemes kitalálni akár a mi tapasztalataink birtokában: én azt tervezem, hogy még az év eleje előtt az összes tanárképző egyetememet megkeresem, hogy most kezdjünk bele néhány kutatásba. Mert az ön tapasztalatát gyűjtsék be olyan kutatók, akik el tudják majd mondani, hogy ez pedagógiailag mi volt, vagy mitől volt

idétlen, hogy tárjuk azok elé, akik ezután jönnének, hogy ezt ne csinálják. Tehát most építjük a jövő iskoláját, most építjük azokat az új modelleket, amelyek majd sikerre vezetnek, csak hát tudnunk kell, mi volt az, ami nem működött. Én konkrétan ilyen panaszt nem kaptam, valószínűleg nem véletlenül nem jutottak el hozzám, mert nem volt mivel eljutniuk, de láttuk ezeket az izzadságszagú megoldásokat.

Kállai képviselő asszony kérdésére válaszolva, hogy elolvassák-e vajon a szereplők: valószínűleg nem én tudom jól lemérni. Egy mércém van, vagy több is van, de azok nem mérvadók, de egy teljesen biztos: évi több mint kétmillió találat van a honlapunkon, ami engem meglepett. Tehát vannak olyan újságok, amelyek valószínűleg összetennék a két kezüket, ha évente ennyi találatuk lenne. De ez azt mutatja, hogy az érintettek tudják, keresik, próbálnak megoldásokat találni hozzá. *(Szabó Szabolcs távozik az ülésről.)*

Arató képviselő úr kérdésére, hogy vajon az ajánlások beépülnek-e, referenciaként bekapcsolódnak-e ezek az oktatás rendszerébe, a válaszom az, hogy igen. Az ajánlásaink 98 százalékát az elmúlt 21-22 esztendőben elfogadták. Az a néhány kivétel mindig valami nagyon nagy pénz volt, értették, hogy én mit mondok, csak más szempontok játszottak szerepet, és nem akartak... Egyet hadd mondjak el, ami valószínűleg megvilágítja: 2014-ben volt a campuserőszak, az egyetemi campuson megerősölnak egy hallgatót, és akkor egy nagy vizsgálatot csináltunk, Balog miniszter úr mellém ül a sajtótájékoztatón meg Bódis József, ő akkor a Rektori Konferencia elnöke meg a HÖÖK elnöke, és megváltozik a gólyatábori gyakorlat Magyarországon. Tehát nemcsak hogy elfogadják az ajánlást, és módosítják a felsőoktatási törvényt Balog miniszter úr kérésére, hanem megváltozik Magyarországon a gólyatábor jellege. Tehát nemcsak hogy azt mondták, hogy oké, Aáry-Tamás Lajos, igazad van, hanem egy egészen más modellt dolgoznak ki az érintettek.

Kunhalmi Ágnes alelnök asszony kérdésére: többórás előadást lehetne tartani az önkormányzati és az állami oktatás különbségére vonatkozóan. Azt kellett látni korábban, hogy az önkormányzati rendszernek volt egy csomó gyengesége, ami megjelent a mi panaszainkban is. Tehát a kevésbé tehetős önkormányzatok egész egyszerűen képtelenek voltak jól működtetni iskolákat. De talán visszaemlékszik arra, hogy ha az önkormányzat nem tudta működtetni, föladhatta a megyének. Na most, Pest megye majdnem csődbe jutott azoktól a gimnáziumoktól, amelyeket átadtak neki. Szénszünetet kellett elrendelni! Ilyen a háborúban volt! Ez a negatívumaival kapcsolatban az egyik megjegyzés.

A másik, hogy azt elfelejtjük, hogy az oktatásunk mindig is állami volt. Tehát amikor a rendszerváltás után önkormányzativá tesszük, az a különbség vagy az a kivétel, amikor visszakerül az államhoz, akkor igazából ahhoz kerül, ahonnan indult. Tehát nem az önkormányzati oktatást reformálják meg, hanem akkor kerül vissza arra a helyre, ahonnan Mária Terézia idejében elindult.

Hogy minden van, ezt természetesen ma is látjuk. Az igazi kérdés az, és ez hosszú távú vita, hogy vajon tudunk-e olyan rendszert építeni, ahol a nagy különbségek az intézmények között akár kisebbekké válnak. Ebben még, azt gondolom, van tennivaló, de talán az állam kezében ez sikeresebbnek látszik, mint az önkormányzatok kezében. De ennek az eldöntését valószínűleg most még nem tudjuk megtenni, még ebben várunk kell egy kicsit.

Elnök úr, a kérdésre visszatérve: találkoztunk mi hasonló üggyel az elmúlt húsz esztendőben, és nem tudtunk segíteni a hozzánk fordulóknak. Tehát, akik nemet váltottak például azt kérték, hogy nekik már volt diplomájuk, és kérték, hogy állítson ki az egyetem új diplomát. És nem tudtuk alátámasztani ezt a kérését semmivel. De ma Magyarországon vagy Európában nemhogy a nemváltoztatás esetén nincs új diploma,

hanem ha valaki, mondjuk, házas volt és a házastársa nevét hordta, amikor átadták neki az oklevelet, és utána elválnak, akkor sem kap új oklevelet, hiszen ő abban a pillanatban, amikor a rektor átadta neki az oklevelet, őt így hívták, és ezen nem fog az egyetem változtatni, semmilyen érdeke nincs, és semmilyen kötelezés nincs e tekintetben.

De a konkrét esetben az a különleges, hogy még az első Orbán-kormány idején elindult az, és a többi kormány, aztán megtartotta, hogy a gyerekeket az oktatási pályájukon végigkíséri egy azonosító, ez az OM-azonosító, és a név egy személy adatai közül csak az egyik, az összes többi nem változik, hol született, ki az anyja, mikor született. Tehát ez egy ügyes próbálkozás, hogy még államilag finanszírozott helyeket... Hogy mondjam, ez olyan, mint a rab szökni próbál. Önmagában ezért nem szoktuk őt megbüntetni, vagy nem istentől elrugaskodott dolog, hogy ezt teszi. Tehát ügyes próbálkozás, de a jog ezekben az esetekben nem segít, hiszen az összes adatból együttesen elemezve pontosan tudható, hogy kiről van szó. Ezek a diákok már csak ilyenek, hogy néhányuk próbálkozik. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Köszönjük szépen Aáry-Tamás Lajosnak, az oktatási jogok biztosának, hogy eljött. Köszönjük a beszámolót, köszönjük a szóbeli kiegészítést, a válaszokat.

Az ülés berekesztése

Tisztelt Képviselőtársaim! Ezzel a 4. napirendi pont végére értünk, és egyúttal az ülés végére is elérkeztünk. Köszönöm mindenkinek a jelenlétet. További szép napot kívánok! Jó étvágyat az ebédhez!

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 37 perc)

Dr. Pósn László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Szűcs Dóra és Podmaniczki Ildikó